

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Miten perustat oman Digikeskuksen?

Mirva Jäntti ja Teemu Vuorela

11.8.2023

Tausta

Digikeskus on malli maaseudun paikkakuntien elinvoiman vahvistamiseen sekä osallisuuden ja digitalisaation edistämiseen.

Digikeskuksen tarkoituksena on luoda maaseutupaikkakunnalle innostusta ja tulevaisuuden uskoa. Digikeskus edistää kulttuuria, jossa uskalletaan olla avoimia uudelle ja erilaiselle, oppia ja kokeilla, ajatella ja toimia rohkeasti toisin. Digikeskus on ympäristö, jossa jokainen voi olla oma itsensä, ja jossa jokaisella on mahdollisuus tavoitella unelmiaan ja toteuttaa itseään. Digikeskus kannustaa ja innosta uuden oppimiselle ja kehittämiselle. Olemalla rohkeasti omanlaisia, tekemällä ja tarttumalla mahdollisuuksiin, voidaan yhdessä rakentaa maaseudulle elinvoimaista tulevaisuutta.

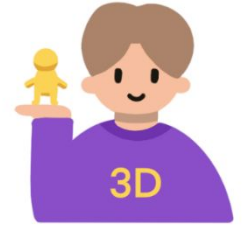
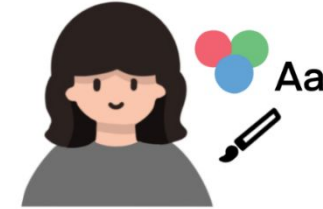
Tässä aineistossa esitelty malli on koottu Viitasaarella 2021-2023 toteutetun Digikeskus-hankkeen kokemusten pohjalta. Malli on vapaasti käytettävissä ja sovellettavissa.

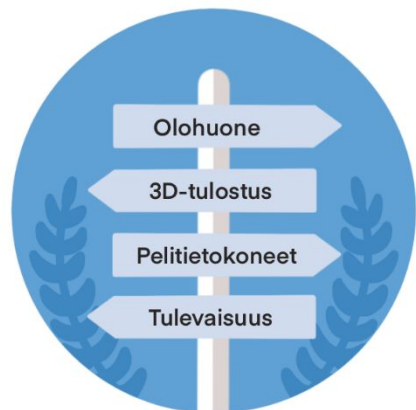

Mikä on Digikeskus?

Digikeskus on meille kaikille, jotka unelmoimme pikkasen paremmasta huomisesta: niin epävarmoille aloittelijoille, uteliaille kokeilijoille kuin ennakkoluulottomille edelläkävijöille. Meille, joita yhdistää halu oppia, löytää uutta ja innostua – tehdä itselle mielekkäitä asioita. Meille, joita yhdistää rohkeus kokeilla ja erehtyä, ja tehdä toisin. Meille, jotka ymmärrämme, että vaikka monet ihmisille merkityksellisistä asioista pysyvätkin samoina niin ajat, teknologiat ja tavat toimia, muuttuvat. Joillekin monet uudet asiat voivat tuntua oudoilta, jopa turhilta, mutta me olemme niitä, jotka tiedämme, että tämän päivän outo ja erilainen on useimmiten huomisen arkea.

Tämä on meille, jotka ymmärrämme, että tulevaisuus ei vain tapahdu, tai tule annettuna – se tehdään. Tämä on meille, jotka tiedämme, että me kaikki voimme vaikuttaa siihen, miltä huomisen näyttää. Sen vuoksi me teemme ja kokeilemme uusia asioita. Jotta opimme. Jotta voimme olla valmiimpia huomiseksi. Jotta voimme rakentaa jo tänään, pikkasen parempaa huomista. Askel kerrallaan. Meidän näköistä ja ihmisenkokoista, positiivista, mielekästä elämää. Me teemme sen yhdessä.

Teknologia ja tilat

Verkosto

Kokeilu

Rohkaisu

Tieto ja tuki

Mitä Digikeskus sisältää?

Digikeskus ympäristö, jossa jokainen voi tutustua uuteen ja kehittää taitojaan tukemaan omia tavoitteita ja intohimoja. Digikeskukseksi löytyy tilat tekemiselle ja kokeiluille, laitteet ja ohjelmistot, modernit työkalut sekä osaamista. Ja ennen kaikkea ihmiset – kanssakulkijat. Digikeskuksen yhteisö tarjoaa inspiraatiota, tukea ja opastusta. Digikeskuksella voi kokeilla ja oppia rauhassa, innostua ja erehtyä. Digikeskukselle voi tulla sellaisena kuin on, sillä Digikeskuksella ihminen tulee aina ennen teknologiaa.

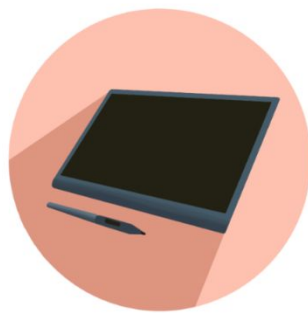

Tilat

Digikeskus sijaitsee kunnan ydinkeskustassa keskeisellä paikalla. Keskeisen sijainnin vuoksi sinne on helppo tulla ja sinne voi vaan piipahtaa ohikulkumatkalla.

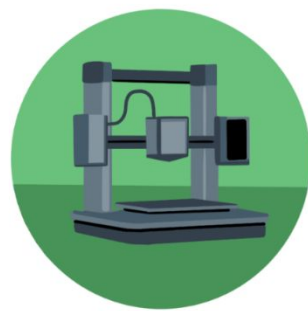
Digikeskuksen tilat ovat ilmeeltään modernit, valoisat ja rennot. Tilojen ilme houkuttelee ihmisiä paikalle. Ne toimivat kunnan ”näyteikkunana”, kun paikkakunnalla vierailee ihmisiä.

Digikeskuksessa on myös 1000 megan nettiyhteys, mikä varmistaa nopean tiedonsiirron maaseudulla.

Keskiö:

Digikeskuksen keskiö toimii paikkakunnan olohuoneena! Tilasta löytyy sohvia, iso näyttö, työskentelypöytiä ja viisi tehokasta pelikonetta. Tilassa on myös wc, pieni keittiö ja kahvipannu on aina valmiina rentoihin sparrailu ja ideointihetkiin.

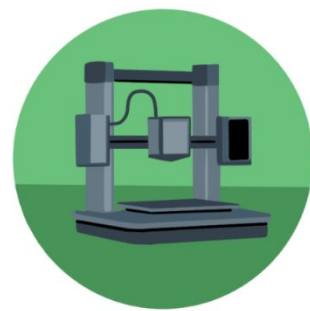
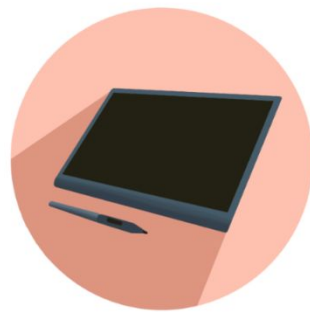
Neuvottelu- ja kokoustilat:

Digikeskuksella on eri kokoisia neuvottelutiloja. Tiloista löytyy etä- ja hybriditapaamisia varten Jabra-kaiutin-mikrofoni, webkamera ja iso näyttö.

3D-paja:

Digikeskuksen pajatilassa on mahdollista tutustua 3D-mallintamiseen ja -tulostamiseen ihmeelliseen maailmaan. Pajasta löytyy Prusan i3 MK3S+ ja Creality CR-6 Max -tulostimet. Mallinnukseen käytetään pääasiassa selaimessa toimivaa Thinkercad-ohjelmistoa. Vaativampia tarpeita varten käytössä on myös Blender.

Kuvastudio:

Digikeskuksen studiotilojen avulla voit tuottaa laadukkaita kuvia ja videoita. Studiosta löytyy Canon EOS M50 ja Sony ZVE-10 -järjestelmäkamerat, mikrofoneja, greenscreen taustakankaita, tuotekuvausboxi ja kuvausvaloja. Studiosta löytyy myös tietokone jonka avulla pystytään tallentamaan, striimaamaan ja editoimaan sisältöä. Koneelta löytyy esim. Adobe Creative Cloud -ohjelmistot, DaVinci Resolve, Audacity, Unreal Engine, OBS ja paljon muuta. Lisäksi studiossa on piirtonäyttö ja piirtopöytä.

Podcast Studio:

Digikeskuksen podcast studiossa on mahdollista tehdä rauhassa podcasteja ja muita äänityksiä! Studiosta löytyy laadukkaat mikrofonit ja Rodecaster Pro- podcastpöytä, joiden ansiosta podcastin nauhoittaminen on hyvin helppoa!

Avoimet pohjat/alustat

Vapaasti käytettävillä alustoilla ja pohjilla madalletaan teknologioiden käyttöönottoa. Niillä voi vapaasti kokeilla ja testata sopivatko ne omaan toimintaan. Kun ne ovat yhteisessä käytössä, on niillä myös yhteismarkkinointietuja.

Digikeskus tarjoaa myös kävijöiden vapaaseen käyttöön seuraavat pohjat/alustat:

- Wordpress-pohjakansio nettisivujen tekoon
- Unity-virtuaalimaailma (Spatial-yhteensopiva), johon voi laittaa omia tuotteita tai palveluita
- VR-taidegalleria Spatialissa
- Podcast-kanava Spotifyssä
- Minecraft omasta paikkakunnasta

Aukioloajat

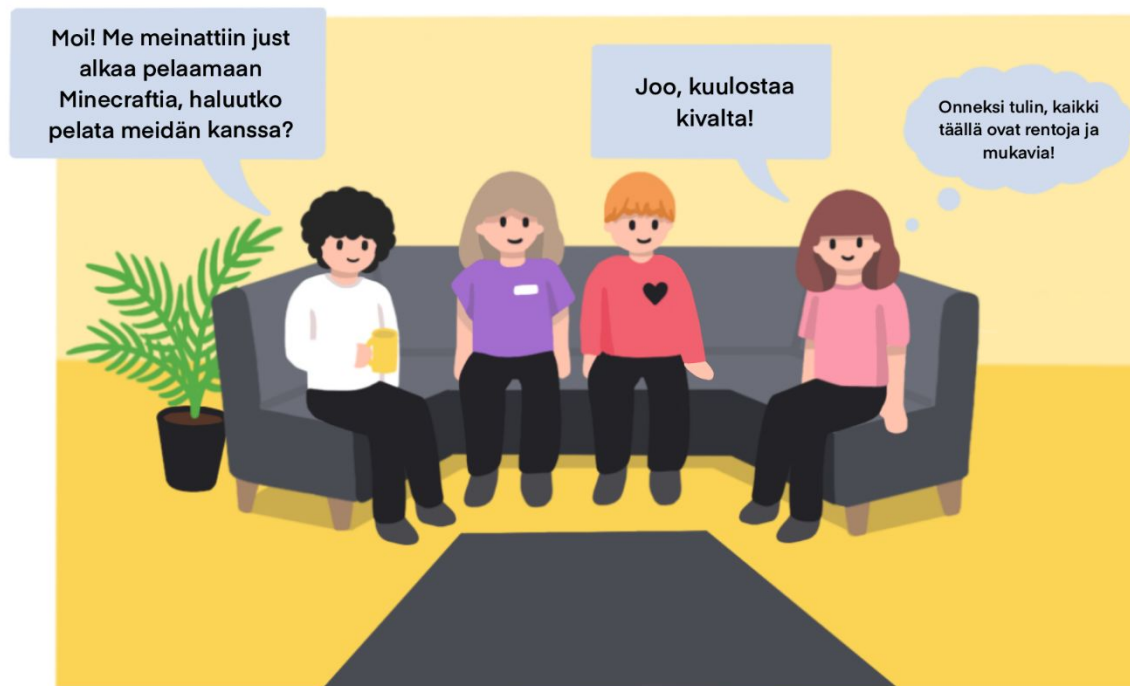
Digikeskus on avoinna:

Ma-ti klo 11-19 kaikille

Ke-Pe klo 8-16 Yrityksille, järjestöille ja julkiselle sektorille

Digikeskuksen ilta-aukioloajat houkuttelevat paikalle eri ikäisiä ihmisiä ja ne ovat merkittävässä roolissa kehittämistyössä ja uusien ideoiden syntymisessä. Kun ilta-aukioloajat on rajattu kahteen iltaan, tulee pienelläkin paikkakunnalla paljon porukkaa kerralla paikalle. Se tekee toiminnasta aktiivista ja houkuttelevaa. Myös työntekijöiden saaminen Digikeskukseen on helpompaa, kun ilta-aukiolot on rajattu kahteen iltaan.

Kaikille avoin toiminta houkuttelee erityisesti paikalle nuoria ja lapsia. He kuitenkin tarvitsevat paljon tukea ja ohjausta, minkä vuoksi loppuviikko on rauhoitettu yrityksille, järjestöille ja julkiselle sektorille.

Sisääntulo

Digikeskuksella ovet ovat aukioloaikoina konkreettisesti auki, jotta sisääntulo on mahdollisimman helppo ja kevyt. Useimpia ihmisiä pelottaa tulla uuteen paikkaan ensimmäistä kertaa, joten sisäänkäyntiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Digikeskuksen sisäänkäynnin ensimmäisessä näkymässä on olohuonemainen tila, jossa on rennot sohvut, huonekasveja, matto ja kahvia. Olohuonemaisessa tilassa on ihmisiä, jotka ottavat tulijat ilolla vastaan. Yleensä ensimmäistä kertaa tilassa käyvät saavat esittelykierroksen tilaan ja lyhyen opastuksen laitteiden käyttöön. Kävijä ohjataan mahdollisimman nopeasti tekemisen pariin, jotta alkujännityksestä pääsee yli.

Mikä houkuttelee ihmisiä paikalle?

Muutamit eri tekijät erityisesti houkuttelevat ihmisiä paikalle Digikeskukseen. Nuoria paikalle houkuttelee logolla varustettu huppari, jonka voi ansaita opettelemalla uuden digitaalidon. Digitaalito voi olla esimerkiksi podcastin tekeminen, 3D-mallin suunnittelu ja tulostus tai digitaalinen piirros. Digikeskuksen moderni logo ja ilme myös herättävät huomion ja saavat myös ohikulkijoita piipahtamaan paikalla. Tehokkaat tietokoneet ja mahdollisuus yhdessä pelaamiseen ovat yksi Digikeskuksen vetonauloista. Peleistä erityisesti Fortnite, Roblox ja Minecraft ovat suosittuja.

Mahdollisuus tutustua ja käyttää VR-laseja kiinnostaa eri ikäisiä kävijöitä. Julkisen sektorin ja järjestöjen ”sisäänheittotuotteena” on mahdollisuus käyttää ilmaiseksi neuvottelu- ja kokoustiloja. Yritykset yleensä tulevat paikalle, koska heillä on mielessä tietty tarve mihin tarvitsevat apua.

Se, että paikalla on aina ihmisiä ja mahdollisuus rentoon yhdessä oloon ovat avainasemassa ihmisten houkuttelussa. Ihmiset kokoontuvat mielellään sinne missä on muita ihmisiä.

Tasa-arvoinen toiminta

Digikeskuksesta on kohtaamispaikka, jossa käyttäjät ovat tasavertaisessa asemassa iästä, sukupuolesta, koulutustasosta tai työpaikasta riippumatta. Jokainen voi oppia ja jokainen voi opettaa.

Digikeskus on käyttäjiensä näköinen paikka. Toimintaa kehitetään yhdessä ja kaikki voivat osallistua Digikeskuksen kehittämiseen. Työntekijöiden tehtävänä on mahdollistaa toimintaa, mutta pääroolissa ovat kävijät itse. Kävijät voivat itse järjestää vapaasti tapahtumia ja tilaisuuksia Digikeskuksella ja oppia jatkuvasti toinen toisiltaan.

Työntekijät

Digikeskuksen työntekijöiltä vaaditaan useita ominaisuuksia, kuten:

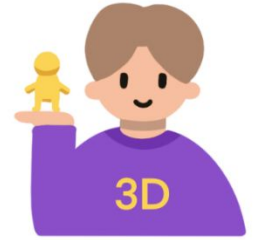
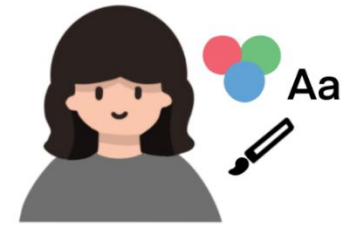
- Positiivinen ja kannustava asenne
- Kehityshaluinen ja visionäärinen: näkemys kokonaisuudesta ja sen vaikuttavuudesta
- Ymmärrys digitaalisen liiketoiminnan mahdollisuuksista
- Hallitsee laajasti erilaisia laitteita ja digipalveluja:
 - pelaaminen
 - mallinnus
 - 3D-tulostus
 - äänitys ja editointi
 - kuvaaminen ja kuvankäsittely
 - videot ja niiden editointi
 - Somekanavat
 - VR, AR, XR
- Tilojen ja laitteiden ylläpito
- Kyky viestiä kaikille osapuolille ymmärrettävällä tavalla
- Halu ja kyky toimia eri ikäisten ihmisten kanssa (lapsista vanhuksiin)
- Oppimista edistävät toimintatavat ja asenne
- Luovuutta edistävä asenne ja kyky luoda luovaa ilmapiiriä
- Luo yhteisöllisyyttä ja tuo ihmisiä yhteen

Digikeskuksen onnistumisen kannalta on tärkeää myös, että toimintaa muokataan työntekijöiden vahvuuksien mukaan. Työntekijät ovat toiminnassa mahdollistajan roolissa. He tekevät mahdolliseksi sen, että kävijät itse voivat järjestää erilaista toimintaa.

Kävijäkunta

Digikeskus on kaikille avoin. Digikeskuksella käy sekä yrityksiä, yrittäjiä, järjestöjä, digiosaajia, hanketyöntekijöitä, kaupungin työntekijöitä, etätyöntekijöitä, perheitä, isovanhempia, lapsia, nuoria, matkailijoita ja niin edelleen. Kaikki nämä ihmiset kohtaavat saman katon alla ja heitä yhdistää halu oppia ja kokeilla uutta. Kun maaseudulla on tila, joka on kaikkien käytössä, on porukkaa aina riittävästi paikalla ja saadaan tunnelmaa.

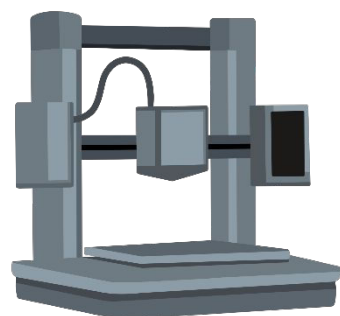
Tyypillisesti yrittäjät ovat kiireisiä kävijöitä ja he käyvät lähinnä hoitamassa tarvitsemansa asiat. Nuoret ja järjestöt viettävät tiloissa enemmän aikaa. Digikeskus ei ole vain työntekemiseen, vaan sinne voi tulla yhtälailla vapaa-ajalla. Useimmiten uuden teknologian kokeilu tapahtuu vapaa-ajalla ja jonkin hauskan parissa (esim. ensikosketus VR-teknologiaan voi olla minigolfin pelaaminen). Vapaa-ajalla tehdyt kokeilut ja kehittäminen voivat kuitenkin vaivihkaa siirtyä työelämään.

Uuden teknologian käyttöönotto

Teknologioiden kehitys mahdollistaa maaseudulle paljon uutta toimintaa sekä uutta yrittäjyyttä. Teknologioiden mahdollisuus on rajaton, mutta käyttäjät tarvitsevat tukea, jotta he löytävät heidän tarpeisiin sopivan ratkaisun. Digikeskuksen henkilökunta auttaa tunnistamaan uusia teknologioita ja niille sopivia käyttötarkoituksia. Pienet esimerkit antavat usein paljon ideoita miten teknologioita voisi hyödyntää omassa toiminnassa. Digikeskuksen henkilökunnan lisäksi tietoisuus uusista teknologioista ja niiden tuomista mahdollisuuksista voi tulla myös oppilaitosyhteistyön tai paikallisten osaajien kautta.

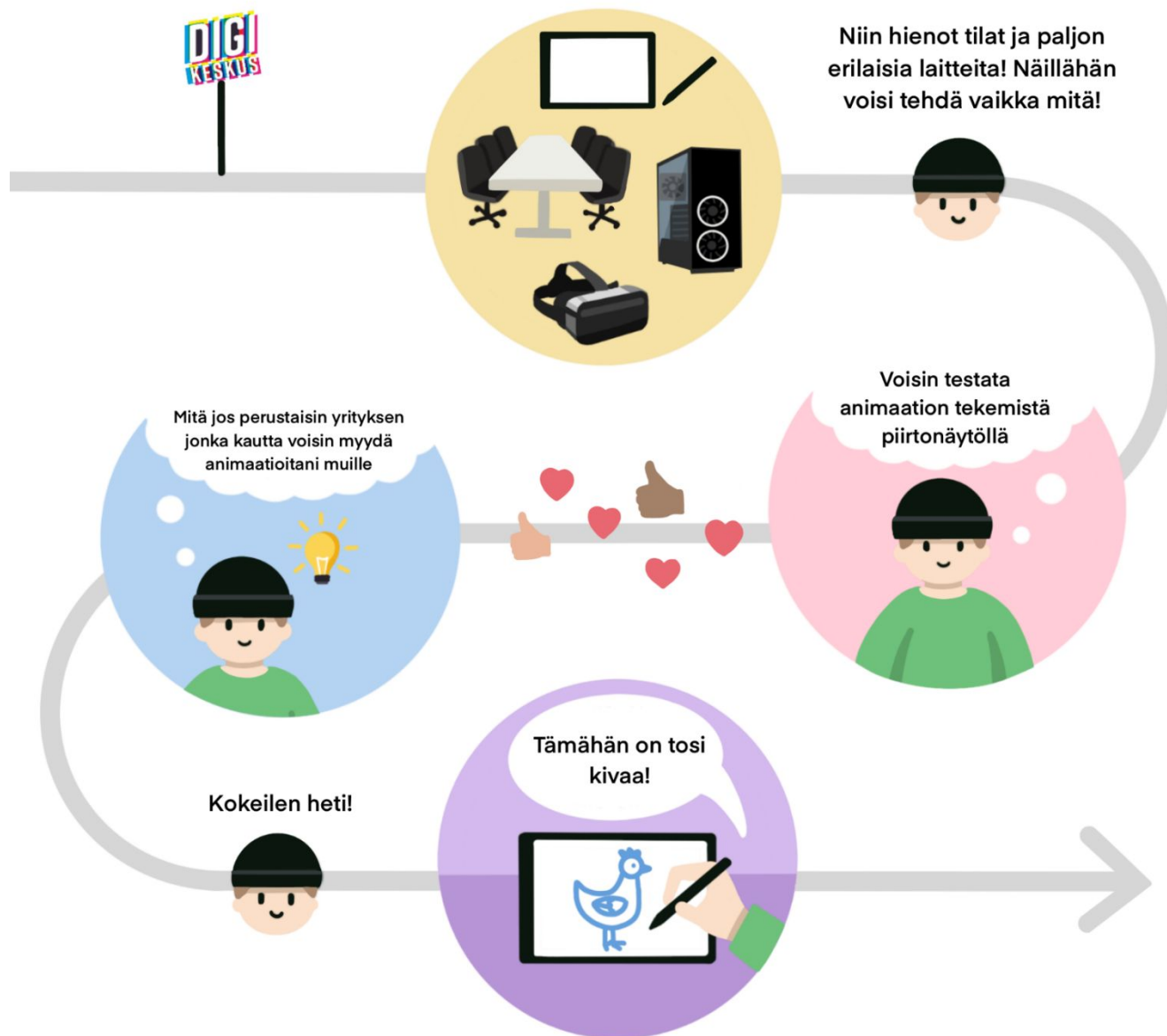

Esimerkkejä teknologioihin tutustumisesta

Helppoja tapoja tutustua uusiin teknologioihin on esimerkiksi:

- Tutustumispiste, johon voi lennosta mennä kokeilemaan uutta tekniikkaa. Pisteellä on valmiina auki esim. ChatGPT, DALL-E, Google My Business, Miro tms. Kokeiltava teknologia voi vaihtua esimerkiksi kuukausittain
- VR-tutustuminen hauskan tekemisen parissa, kuten minigolf, pingis tai vuoristorata
- Oman tarran suunnittelu piirtonäytöllä
- Oman avaimenperän tai korun suunnittelu Thinkercadilla ja sen tulostus 3D-tulostimella
- Podcast-studiossa istuminen ja juttelu rec-nappi päällä (ei painetta julkaisuun)
- Rennot kisailut, kuten piirustuskilpailu piirtonäytöllä, 3D-mallinnuskilpailu Thinkercadilla tai VR-minigolfkisa

Kunhan ihmiset ensimmäisen kerran kokeilevat teknologiaa, he yleensä toteavat ”eihän tämä ollutkaan niin vaikeaa” ja teknologian käytön jatkaminen on todennäköistä. Ihmiset saa parhaiten kokeilemaan teknologioita, kun he voivat tulla paikalle vapaasti heille sopivana aikana. Digikeskuksella teknologiat ovat jatkuvasti vapaasti käytettävissä ja valmiiksi käyttövalmiina aukioloaikoina.

Kehittämistä tekemällä ja kokeilemalla

Digikeskus mahdollistaa ideoiden kokeilun nopeasti. Nopean kokeilun kautta ideat heräävät eloon. Näin vältetään loputtomalta suunnittelulta ja aloittamisen lykkäykseltä. Käyttäjät kommentoivat usein, "että olipa tämä helppoa" tai "luulin että tämä olisi vaikeampaa".

Digikeskuksella laitteet ja tuki on valmiina, jolloin pääsee suoraan käsiksi varsinaiseen tekemiseen. Digitaalisuus mahdollistaa myös sen, että liiketoimintaa voi kokeilla pienesti, ilman suuria riskejä.

Kahvipöytäkeskustelusta innovaatioksi

Digikeskuksella kahvinjuonti on arvossaan. Parhaat ideat syntyvät rennossa olotilassa ja vapaamuotoisissa kohtaamisissa. Kahvikupin äärellä syntyy usein innovaatioita. Kun yhteisö vahvistaa uskoa hyviin ideoihin ja edistää niiden toteutumista, ideat eivät jää suunnitteluvaiheeseen tai kaukaiseksi haaveeksi, vaan siirtyvät nopeasti käytäntöön. Yhteisössä yksi voi heittää idean, toinen tarttua siihen ja lopputuloksena syntyy nopeaa kehitystä.

Piilevä osaaminen tulee näkyväksi

Digitaidot ovat melko abstrakti ja näkymätön asia. Sen vuoksi ne usein jäävät myös piiloon. Maaseudulla on paljon digiosaamista, mutta osaajat ovat kotona koneen äärellä yksin. Digikeskus on paikka, jossa digitaalista tekemistä voi tehdä yhdessä. Näin ihmiset näkevät konkreettisesti mitä toiset osaavat ja oppivat itsekkin hahmottamaan omaa osaamistaan. Näin osaamista pystytään tunnistamaan ja tuomaan esimerkiksi yritysten hyödynnettäväksi. Useimmat ihmiset eivät esimerkiksi osaa avata CV:ssään todellista digiosaamistaan. Digikeskus voi olla merkittävä paikka myös työelämäpalveluille osaamisen tunnistamiseen sekä osaamisen ja tarpeen yhdistämiseen.

Omasta intohimosta liiketoiminnaksi

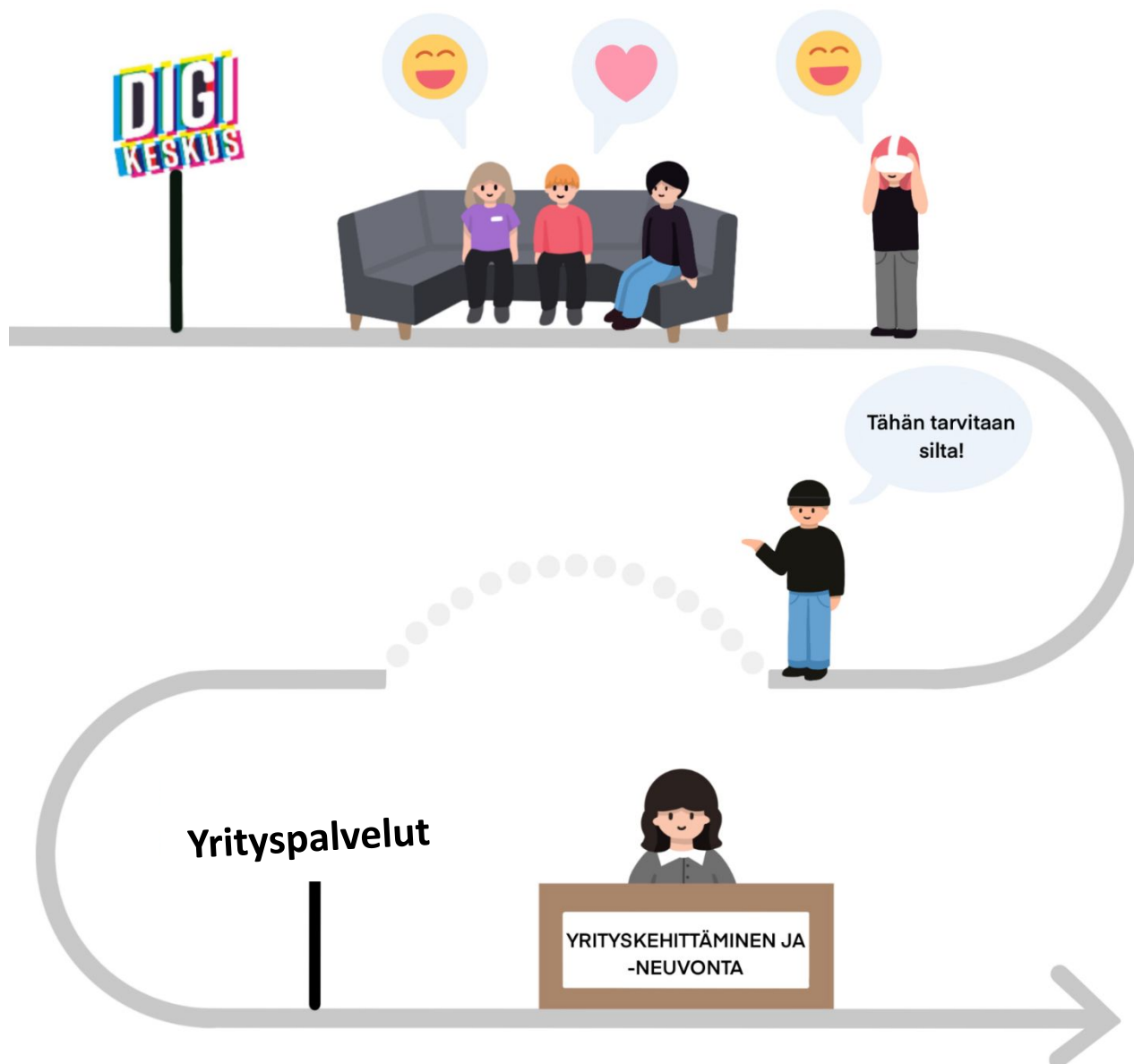
Kun ihmiset saavat mahdollisuuden tehdä kehittämistä oman intohimonsa parissa, he yleensä haluavat oppia kyltymättömästi lisää. Kimmoke liiketoiminnan tekemiseen voi syntyä hyvinkin pienestä ideasta. Kun piilevä osaaminen oman intohimon ympärillä on tullut esiin voi kannustava yhteisö ja työntekijät rohkaista ja luoda uskoa idean siirtämisestä liiketoimintaan.

Tykkään tehdä figuureja
3D-tulostimella. Tein
tämän ystävälleni!

Tällähän sinä voisit
tehdä liiketoimintaa!

Saumaton polku yrittäjyyteen

Digikeskuksella voi hengaila vapaasti ja tehdä digitaalisia juttuja harrastuksena. Kuitenkin lähes kaikilla kävijöillä on osaamista, mistä ihmiset ovat valmiita maksamaan. Kun kävijä löytää ensimmäisen asiakkaan tai saa kimmokkeen liiketoiminnan kehittämiseen, Digikeskukselta on suorat yhteydet yrityspalveluiden pariin. Usein ensimmäiset asiakastyöt tehdään kevytyrittäjänä, 4H-yrittäjänä tai rekryfirman kautta palkattuna, mutta ne rakentavat pohjaa mahdolliselle tulevalle yrittäjyydelle. Joskus idea on jo alussa iso, jolloin tarpeen on saada tukea rahoituksen saamiseen. Tärkeää on, että kävijä saa jatkuvan tuen kaikkiin näihin vaiheisiin.

Hinnoittelu

Jotta digitaalinen liiketoiminta on kestävä, tulee sen hinnoittelun olla myös kunnossa. Maaseudulla kulttuuri on usein se, ettei kehdata pyytää paljon. Digitaalinen liiketoiminta kuitenkin on paikkariippumatonta ja asiakkaat eivät ole naapureita. Jotta toiminta johtaa maaseudun elinvoiman vahvistumiseen, tulee hinnoitteluun tarjota apua. Digitaalisen osaamisen ja palveluiden hinnoittelu on lähes poikkeuksetta arvopohjoista. Hinnoittelu perustuu siihen, mitä hyötyä asiakas tuotteesta tai palvelusta saa. Useimmiten aloittavat yrittäjät kuitenkin hinnoittelevat palveluitaan omaan aikaan tai tuotantokustannuksiin perustuen. Digikeskuksella puhutaan aktiivisesti arvoperustaisesta hinnoittelusta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista, jotta ne tulevat yrittäjille ja yrittäjän alueille tutuksi.

Tämän henkilön
osaaminen voisi ratkaista
yrityksesi ongelman!

Osaamisen ja tarpeen yhdistäminen

Koska digiosaaminen tulee Digikeskuksella näkyväksi, voi Digikeskuksen henkilöstö ja yhteisö yhdistää osaamista ja tarvetta. Tämä lisää alueen yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Esimerkiksi yrittäjillä on usein haasteita, joita paikalliset nuoret voisivat ratkaista, mutta yrittäjillä ei ole tietoisuutta nuorten osaamisesta. Nuorilla taas ei ole tietoisuutta yritysten tarpeista. Näiden kahden osapuolen kohtauttaminen voi parhaillaan monipuolistaa merkittävästi maaseudun elinkeinoelämää ja uramahdollisuuksia.

Mitä Digikeskus tarjoaa?

Yrityksille

- Mahdollisuuden uusiutua ja kehittyä digitalisaatiota hyödyntäen
- Mahdollisuuden kohdata osaajia
- Tilat ja laitteet kehittämiseen

Yrittäjille

- Pohjan uuden yritystoiminnan perustamiselle
- Pohjan uuden tuotteen/palvelun kehittämiseksi

Julkiselle sektorille

- Uuden tavan elinvoiman edistämiseen maaseudulla
- Uuden tavan osallisuuden vahvistamiseen
- Uuden tavan työelämäpalveluille kohtauttaa osaajia ja tarvetta
- Mahdollisuuden kehittää toimintaa digitalisaatiota hyödyntäen

Osaajille ja nuorille

- Mahdollisuuden toteuttaa itseä
- Mahdollisuuden oppia yhteisön työmahdollisuuksia
- Tilat ja laitteet
- mahdollisuuden päästä osaksi paikkakunnan kehittämistä käytännönläheisesti

Järjestöille

- Mahdollisuus uusiutua
- Mahdollisuus tavoittaa nuoria mukaan järjestötoimintaan
- Tilat ja laitteet kehittämiseen

Hankkeille

- Tilat ja laitteet
- Verkostoitumispaikan

Tervetuloa tutustumaan!

Lisää oppia ja mallia aiheesta saa käymällä tutustumassa Digikeskukseen Viitasaarella. Tervetuloa!

Digikeskus Viitasaari

Keskitie 4
44500 Viitasaari

www.lennatin.fi

Teemu Vuorela

Projektipäällikkö
Digikeskus-hanke
Viitasaaren kaupunki
040 485 7876
teemu.vuorela@viitasaari.fi

Mirva Jäntti

Projektisuunnittelija
Digikeskus-hanke
Viitasaaren kaupunki
040 707 9618
mirva.jantti@viitasaari.fi

Piirroskuvat: Mira Kankainen